

Metzengerstein

„*Pestis eram vivus – moriens tua mors ero.*”*

Luther Márton

Rémület és végzet végigdübörög minden évszázadon. Miért nevezzem meg hát az időt, amelyben megtörtént, amit most elmondok? Elég csak annyit megemlíteni, hogy akkor történt, amikor Magyarországon, ha csak titokban is, hittek a lélekvándorlás tanaiban. Hogy ez a tan lehetséges vagy lehetetlen-e, arról most nem akarok szólni. De annyit ki kell jelentenem, hogy hitetlenségünk nagyrészt abból a forrásból fakad, amelyet La Bruyère is úgy emleget, mint boldogtalanságunk okát. *Abból, hogy nem tudunk egyedül lenni.***

A magyarországi babonában a lehetetlenséggel határos részletek is voltak. Ezek a magyarok sokban eltérnek keleti rokonaiktól, így például azt mondják – egy lelkiismeretes és tanult párizsi szavait idézem: – *A lélek csak egyszer lakozik érzékeny testben. Így egy ló, egy kutya, egy ember is csupán csalóka hasonmása ezeknek.*

A Berlifitzing és Metzengerstein családok évszázadok óta haragban éltek egymással. Talán sohasem viseltetett ilyen elkeseredett és halálos gyűlölettel és ellenségeskedéssel egymás iránt két, ilyen hasonlóan előkelő család.

* Rontásod voltam éltemben, haláloed leszek holtamban.

** Mercier a „*L’an deux mil quatre cent quarante*” című művében síkra száll a lélekvándorlás tanáért és J. d’Israel így nyilatkozik erről: „Nincs a világon még egy ilyen tiszta és értelmünkkel ilyen egybehangzó rendszer.”

Gyűlölködésük alapja egy ősrégi jóslat volt, mely így hangzik:

„Ha Metzengerstein halandósága győzni fog Berlifitzing halhatatlanságán, mint a lovas a lován, akkor egy büszke név rémületben lehanyatlik.”

Ezeknek a szavaknak alig volt valami értelmük, de – nem is olyan régen még – sokkal jelentéktelenebb okok jártak hasonlóan súlyos következményekkel.

Különben pedig a szomszédos két család már régebben azon vetélkedett, hogy befolyását minél erőteljesebb mértékben kiterjessze a kormányzat ügyeire. Közeli szomszédok különben is ritkán jó barátok és a berlifitzingiek kastélyának lakói oszlopos árkádjaikról beláthattak a Metzengerstein-kastély ablakain. Metzengerstein oly pompában és gazdagságban úszott, hogy ez a látvány csak fokozhatta a szegényebb és kevesebb ősz Berlifitzingek irigységét, így hát érthető volt a csoda, hogy a jóslat (akármilyen ostoba volt is) csak magasabbra szította a két család gyűlöletét, amely különben is viszály és féltékenykedés során már apáról fiúra szállt. Ha volt valami értelme a jóslatnak, úgy ez az volt, hogy a hatalmasabb és gazdagabb ház fog győzedelmeskedni a szegényebben, és így érthető, hogy a gyengébb és kevésbé befolyásos annál elkeseredettebben védekezett.

Gróf Berlifitzing Vilmos noha igen előkelő származású, elbeszélésünk idején erőtlen és gyermekes aggastyán volt. Semmi figyelemreméltó nem volt benne, hacsak nem a túlzott és makacs gyűlölet, amellyel az ellenséges család minden tagja iránt viseltetett. Ezenkívül még csak a lovaknak és a vadászatnak élt és testi gyengesége, öreg kora és szellemi tehetetlensége ellenére is mindennap részt vett és életét kockáztatta a vadászaton.